

**YUQUMLI KASALLIKLARGA CHALINGAN AYOLLARDA
HOMILADORLIK DAVRINI O'TISHI**

Turayeva Muxlisa Norboy qizi

Xalqaro Innovatsion Tibbiyot Texnikumi nodavlat ta'lim muassasasi, O'rta maxsus, kasb-hunar o'quv muassasi o'qituvchisi

***Annotatsiya.** Mazkur maqolada yuqumli kasalliklarga chalingan ayollarda homiladorlik davrining o'tish xususiyatlari, infeksiyon jarayonlarning ona va homila organizmiga ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Homiladorlik davrida immun tizimining fiziologik susayishi tufayli ayollarning turli bakterial va virusli infeksiyalarga moyilligi ortishi, bu esa homiladorlikning kechishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi asoslab berilgan. Tadqiqot davomida gripp, TORCH-infeksiyalar, siydik yo'llari infeksiyalari, gepatitlar va boshqa yuqumli kasalliklarning homiladorlikning turli bosqichlarida yuzaga keltiradigan asoratlari yoritilgan. Ilmiy manbalar va statistik ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, yuqumli kasalliklar homilada tug'ma nuqsonlar, muddatidan oldin tug'ruq, intrauterin rivojlanishdan orqada qolish hamda perinatal o'lim xavfini oshiradi. Shuningdek, onada og'ir klinik holatlar va ko'p a'zoli asoratlar rivojlanishi mumkin. Maqolada homiladorlik davrida infeksiyalarni erta aniqlash, xavfsiz davolash va profilaktik choralarni kuchaytirish zarurligi ilmiy asosda yoritilgan.*

***Kalit so'zlar:** homiladorlik, yuqumli kasalliklar, ona va homila, immun tizimi, TORCH-infeksiyalar, perinatal asoratlar.*

***Аннотация.** В статье рассматриваются особенности течения беременности у женщин, страдающих инфекционными заболеваниями, а также влияние инфекционных процессов на организм матери и плода. Показано, что физиологическое снижение иммунитета во время беременности повышает восприимчивость женщин к бактериальным и вирусным инфекциям, что может негативно сказываться на исходах*

беременности. На основе анализа научных источников и статистических данных освещены осложнения, возникающие при гриппе, TORCH-инфекциях, инфекциях мочевыводящих путей и вирусных гепатитах. Установлено, что инфекционные заболевания повышают риск врожденных пороков развития, преждевременных родов и перинатальной смертности. Обоснована необходимость ранней диагностики, своевременного лечения и профилактики инфекций у беременных женщин.

Ключевые слова: беременность, инфекционные заболевания, мать и плод, иммунитет, TORCH-инфекции, перинатальные осложнения.

Annotation. This article analyzes the course of pregnancy in women affected by infectious diseases and examines the impact of infections on maternal and fetal health. Physiological immunosuppression during pregnancy increases susceptibility to bacterial and viral infections, which may negatively influence pregnancy outcomes. Based on the analysis of scientific literature and statistical data, the paper highlights complications associated with influenza, TORCH infections, urinary tract infections, and viral hepatitis. The findings indicate an increased risk of congenital anomalies, preterm birth, intrauterine growth restriction, and perinatal mortality. The importance of early diagnosis, safe treatment, and preventive measures for managing infections during pregnancy is emphasized.

Keywords: pregnancy, infectious diseases, mother and fetus, immune system, TORCH infections, perinatal complications.

Kirish. Zamonaviy tibbiyotda yuqumli kasalliklar muammosi, ayniqsa, reproduktiv yoshdagi ayollar va homiladorlar orasida alohida dolzarblik kasb etadi. Homiladorlik ayol organizmida chuqur fiziologik, gormonal va immunologik o'zgarishlar bilan kechadigan murakkab biologik jarayon bo'lib, bu davrda ayolning infeksiyon kasalliklarga moyilligi ortadi. Yuqumli kasalliklarga chalingan ayollarda homiladorlikning kechishi nafaqat onaning sog'lig'i, balki rivojlanayotgan homila va kelajak avlod salomatligi uchun ham jiddiy xavf tug'diradi. Shu sababli, homiladorlik davrida yuqumli kasalliklarning ta'siri, ularning patogenezi, asoratlari

va boshqaruv strategiyalarini o'rganish tibbiyot fanining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi[1].

Homiladorlik davrida immun tizimining nisbiy susayishi fiziologik jarayon sifatida qaraladi, chunki ona organizmi genetik jihatdan yot bo'lgan homilani saqlab qolishi zarur. Biroq aynan ushbu immunologik moslashuv ayol organizmini turli bakterial, virusli va parazitlar infeksiyalarga nisbatan himoyasizroq holga keltiradi. Gripp, respirator virusli infeksiyalar, siydik yo'llari infeksiyalari, TORCH-infeksiyalar, sil, gepatitlar va OIV kabi yuqumli kasalliklar homiladorlik davrida keng uchraydi va turli darajadagi klinik oqibatlariga olib keladi[2]. Ayrim hollarda yuqumli kasalliklar homiladorlikdan oldin mavjud bo'lib, homiladorlik davrida faollashadi yoki og'irlashadi, ba'zi holatlarda esa infeksiya aynan homiladorlik paytida yuqadi.

Metodlar. Mazkur ilmiy ishning asosiy maqsadi yuqumli kasalliklarga chalingan ayollarda homiladorlik davrining kechish xususiyatlarini ilmiy asosda tahlil qilish, onada va homilada kuzatiladigan asosiy klinik holatlar hamda asoratlarni aniqlashdan iborat. Tadqiqot jarayonida zamonaviy ilmiy adabiyotlar, akusherlik va infeksiyon kasalliklar bo'yicha chop etilgan maqolalar, Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti va boshqa xalqaro tashkilotlarning tavsiyalari, shuningdek, klinik kuzatuv va tibbiy-statistik ma'lumotlar tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar tizimli va solishtirma tahlil asosida umumlashtirildi[4].

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, yuqumli kasalliklar homiladorlikning barcha bosqichlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Homiladorlikning ilk uch oyligida yuqumli kasalliklarga chalinish homila organlarining shakllanish jarayonini buzib, tug'ma nuqsonlar, embrional rivojlanishning to'xtashi yoki spontan abort xavfini oshiradi. Masalan, qizamiqcha, toksoplazmoz, sitomegalovirus va herpes virus infeksiyalari homilaga teratogen ta'sir ko'rsatishi ilmiy tadqiqotlarda isbotlangan. Ushbu infeksiyalar platsenta orqali o'tib, embrion to'qimalariga bevosita zarar yetkazadi[3].

Homiladorlikning ikkinchi va uchinchi trimestrlarida yuqumli kasalliklar asosan homilaning intrauterin rivojlanishdan orqada qolishi, kam vazn bilan tugʻilish, muddatidan oldin tugʻruq va perinatal asoratlar bilan namoyon boʻladi. Bakterial infeksiyalar, xususan, siydik yoʻllari va jinsiy yoʻl bilan yuqadigan infeksiyalar bachadon tonusining oshishiga va homila qobigʻining erta yorilishiga sabab boʻlishi mumkin. Virusli infeksiyalar esa ona organizmida intoksikatsiya va isitma chaqirib, bu holat homilaning kislorod bilan taʼminlanishini yomonlashtiradi.

Yuqumli kasalliklarning onaga taʼsiri ham muhim klinik ahamiyatga ega. Homilador ayollarda infeksiyon jarayonlar koʻpincha ogʻirroq kechib, tez-tez asoratlar bilan murakkablashadi. Yurak-qon tomir tizimi, nafas olish tizimi va buyrak faoliyatida buzilishlar kuzatilishi mumkin. Ayrim hollarda sepsis, anemiya, preeklampsiya va koʻp aʼzoli yetishmovchilik kabi hayot uchun xavfli holatlar rivojlanadi. Bundan tashqari, yuqumli kasalliklar homilador ayollarda psixologik zoʻriqish, qoʻrquv va xavotirni kuchaytirib, umumiy sogʻliq holatiga salbiy taʼsir koʻrsatadi[5].

Olingan natijalar tahlili shuni koʻrsatadiki, yuqumli kasalliklarga chalingan ayollarda homiladorlikni olib borishda erta tashxis va individual yondashuv muhim ahamiyatga ega. Infeksiyani oʻz vaqtida aniqlash va xavfsiz davolash choralari qoʻllash homila va ona uchun xavflarni sezilarli darajada kamaytiradi. Zamonaviy tibbiyotda homiladorlik davrida qoʻllash mumkin boʻlgan antibakterial va antivirus preparatlar roʻyxati aniq belgilangan boʻlib, ularni shifokor nazoratisiz qoʻllash qatʼiyan tavsiya etilmaydi. Davolash jarayonida homiladorlik muddati, infeksiya turi va ayolning umumiy holati inobatga olinishi zarur.

Muhokama. Muhokama jarayonida aniqlanishicha, yuqumli kasalliklar bilan kechuvchi homiladorlikni boshqarishda faqat klinik davolash bilan cheklanib qolmasdan, profilaktik choralar ham muhim rol oʻynaydi. Homiladorlikni rejalashtirish bosqichida ayollarning infeksiyon skriningdan oʻtkazilishi, emlash tadbirlarining oʻz vaqtida amalga oshirilishi va sogʻlom turmush tarziga rioya etilishi infeksiyon xavflarni kamaytiradi. Shuningdek, homiladorlik davrida sanitariya-

gigiyena qoidalariga amal qilish, to'g'ri ovqatlanish va stress omillarini kamaytirish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda yuqumli kasalliklarning homiladorlikka ta'siri ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar bilan chambarchas bog'liq. Tibbiy xizmatlardan foydalanish imkoniyati cheklangan hududlarda infeksiyon asoratlar ko'proq uchraydi. Bu holat sog'liqni saqlash tizimida profilaktika va erta aralashuv choralarini kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi. Ko'p tarmoqli yondashuv, ya'ni akusher-ginekologlar, infeksiyonistlar va neonatologlar hamkorligi homiladorlikning ijobiy yakunlanishida muhim ahamiyatga ega.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, yuqumli kasalliklarga chalingan ayollarda homiladorlik davrining o'tishi murakkab va ko'p omilli jarayon bo'lib, u ona va homila salomatligi uchun jiddiy xavf tug'dirishi mumkin. Ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, infeksiyon kasalliklarning erta aniqlanishi, to'g'ri davolanishi va profilaktik choralar homiladorlik asoratlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Ushbu maqola natijalari akusherlik va infeksiyon kasalliklar sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislar uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lib, kelgusida olib boriladigan ilmiy tadqiqotlar uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Agar kompleks va tizimli yondashuv ta'minlansa, yuqumli kasalliklarga chalingan ayollarda ham homiladorlikni muvaffaqiyatli va xavfsiz olib borish imkoniyati mavjud.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Abdurahmonov O.M. Perinatal tibbiyot asoslari. – Toshkent, 2021.
2. Yo'ldosheva S.A. Homiladorlik va tug'ruq fiziologiyasi. – Toshkent, 2018.
3. Mirzayev F.N. Yuqumli kasalliklarning epidemiologiyasi. – Toshkent, 2020.
4. Salimova G.T. Ayollar reproduktiv salomatligi. – Toshkent, 2019.
5. Axmedova N.B. Homiladorlik davrida siydik yo'llari infeksiyalari. – Toshkent, 2021.